

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง “คุณภาพชีวิตของแรงงานลาวในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ

- ๑) เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของแรงงานลาวในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
- ๒) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของแรงงานลาวในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
- ๓) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคการพัฒนาคุณภาพชีวิตของแรงงานลาวในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ประชากรกลุ่มตัวอย่างหรือผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) โดยส่วนใหญ่แล้วเป็นผู้ที่มีครอบครัวหรือแต่งงานแล้ว ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ได้กำหนดไว้ คือ แรงงานลาวที่เข้ามาทำงานอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีระยะเวลาตั้งแต่ ๖ เดือนขึ้นไป มีจำนวนทั้งหมด ๒๐ คน ดังรายชื่อต่อไปนี้ ๑) นายคม แก้วคำดี ๒) นางนิ เมกสะหว่าง ๓) นางดารา ๔) นางเบว ๕) นายแอ ๖) นายแต ๗) นายสาน ๘) นายศรี ๙) นางปึก จันทะมาลี ๑๐) นายพุทธสิน จันทะมาลี ๑๑) นายแพง คำมณี ๑๒) นางอัมพร ลาทอง ๑๓) นางอำไพ ลาทอง ๑๔) นางสาวศรี แสนทองคำ ๑๕) นางสาวเหลียน ลาทอง ๑๖) นางกัญหา คะมณี ๑๗) นายบัวฤทธิ์ คำมณี ๑๘) นายเดตสุวัน สันทะวง ๑๙) นายวิเสด สันทะวง ๒๐) นายพอน สันทะวง (แรงงานบางคนไม่มีนามสกุล โดยให้เหตุผลว่าไม่เคยใช้นามสกุลเลย)

จากการศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของแรงงานลาวในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยดังรายละเอียดต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ด้านคุณภาพชีวิตของแรงงานลาว

คนลาวมีคุณภาพชีวิตค่อนข้างดีหากเทียบกับการใช้แรงงานในประเทศลาวของตน ตัวอย่าง เช่น รายได้ที่มีมากกว่าการทำงานที่ใช้ระยะเวลาเท่ากันหรือใช้พลังงานเท่ากันเมื่อเปรียบเทียบกับการใช้แรงงานในประเทศของตน จึงเป็นความสำคัญอันหนึ่งว่า คนลาวต้องการวิถีชีวิตที่ดีขึ้นจากรายได้ที่ได้จากการทำงานในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งได้รับผลตอบแทนที่มากและคุณภาพชีวิตก็ได้รับความสะดวกสบาย เช่น การเดินทาง การสาธารณสุขโภชนาการพื้นฐาน ความจำเป็นพื้นฐาน เช่น ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และหากได้รับการดูแลเลี้ยงดูอย่างดีจากนายจ้างทั้งคนไทยหรือนายจ้างจากต่างประเทศที่เจริญกว่าไทยก็จะทำให้การทำงานมีความสุขและไปบอกกล่าวกับกลุ่มคนลาวที่เป็นญาติพี่น้องชักชวนกันมาทำงานโดยระบบการอุปถัมภ์ คือ ฝากเข้าทำงานกับนายจ้างเดิมที่ตนมีความสุขและได้รับค่าตอบแทนเป็นที่พอใจของตนนั้น

นอกจากความสุขจากรายได้ที่ได้รับแล้ว จากการเอาใจใส่หรือความไว้วางใจของนายจ้างที่ให้กับคนลาวในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล คนลาวยังสบายใจเมื่อได้ทำงานในประเทศไทย

หากจะเทียบกับต้องไปทำงานในประเทศอื่นที่ต้องใช้ภาษาและทักษะการสื่อสารที่สูง ฉะนั้น จึงทำให้การทำงานรวมตัวกันเป็นชาวลาวเป็นกลุ่มก้อนและสื่อสารกันได้โดยสะดวกสบาย เพราะคนลาวเข้าใจภาษาไทยโดยส่วนใหญ่ ในด้านการสื่อสารด้วยวาจา แต่อาจจะมีปัญหาด้านการเขียนหรืออ่านอยู่บ้าง แต่ไม่ใช่เป็นปัญหาหลัก อีกทั้งการทำงานในประเทศไทยก็เป็นประเทศเพื่อนบ้านกับประเทศลาว เมื่อจะเดินทางกลับไปเยี่ยมภูมิลำเนาจึงสามารถทำได้โดยไม่ลำบากมากนัก จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้คนลาวเข้ามาทำงานในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก

๕.๑.๒ ด้านปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของแรงงานลาว

๑) ปัจจัยด้านภาษาและการสื่อสาร

คนลาวสามารถสื่อสาร และรับคำสั่งจากนายจ้างได้โดยไม่ต้องเรียนภาษาเพิ่มมากนัก จึงเป็นปัจจัยที่ทำให้มีความสะดวกสบายในการใช้ชีวิตในเมืองกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ทำให้มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น

๒) ปัจจัยด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน

เช่น การเดินทาง ถนน รถไฟ รถประจำทาง อาหาร ที่พักอาศัย ยารักษาโรค คนลาวสามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคพื้นฐานได้เหมือนกับใช้ชีวิตอยู่ในประเทศของตน จึงทำให้มีความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตที่ดีมีคุณภาพเท่าเทียมกับคนไทย จึงเป็นปัจจัยที่ทำให้คุณภาพชีวิตคนลาวที่ใช้แรงงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีคุณภาพชีวิตที่ดีเมื่อเทียบกับประเทศบ้านเกิดของตน

๓) ปัจจัยด้านค่าตอบแทนจากการใช้แรงงาน

ค่าตอบแทนจากการทำงานในเวลาเท่ากัน แรงงานลาวได้รับผลตอบแทนที่มากกว่าการใช้แรงงานในประเทศบ้านเกิดของตน จึงทำให้แรงงานลาวมีแรงจูงใจที่จะใช้ชีวิตเพื่อทำงานเก็บเงินและส่งกลับยังประเทศบ้านเกิดของตน เพื่อให้ญาติพี่น้องของตนนั้นมีสถานะภาพทางเศรษฐกิจดีขึ้น รวมถึงอาจมีความสุขถึงขั้นนำลูกหลานหรือญาติพี่น้องจากประเทศลาวมาทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัวแรงงานชาวลาวให้ได้หลายเท่า

๔) ความสบายใจในการทำงาน

เมื่อปัจจัยด้านระยะทางของประเทศไทยและประเทศลาวอยู่ใกล้กันเป็นประเทศเพื่อนบ้านรวมถึงการโทรคมนาคมการสื่อสาร เช่น โทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตมีมากขึ้นและสะดวกสบาย สามารถติดต่อกับครอบครัวที่บ้านเกิดของตนได้ทุกเมื่อที่ต้องการ จึงทำให้ความกังวลและความเป็นห่วงรวมถึงการคิดถึงบ้านเกิดของตนมีน้อยลงจึงสามารถพัฒนาฝีมือและทักษะการทำงานของตนได้อย่างดีมีคุณภาพ

๕) ปัจจัยด้านความทันสมัยของอุปกรณ์การทำงาน

ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีความเจริญทางเทคโนโลยีและความทันสมัยของเครื่องมือในการทำงาน จึงทำให้ประสิทธิภาพการทำงานของแรงงานลาวมีมากขึ้น และสามารถทำงานเสร็จเร็วขึ้น แรงงานลาวมีเวลาได้พักผ่อนมากขึ้นรวมถึงสามารถไปรับงานโครงการหรืองานเสริมต่อไปได้มากขึ้น จึงทำให้รายได้เพิ่มขึ้น ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของแรงงานลาวดีขึ้น

๕.๑.๓ ด้านปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของแรงงานลาว

๑) ปัญหาด้านการศึกษา

แรงงานลาวโดยส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อย หรือมีการศึกษาเพียงในระดับพื้นฐาน จึงทำให้หากขาดประสบการณ์ในการทำงานก็อาจจะยากต่อการทำงานในช่วงแรก ๆ จึงทำให้ต้องใช้เวลาการศึกษางานและใช้ระยะเวลาการทำงานที่มากกว่าปกติ ต่อเมื่อใดที่คุ้นเคยและเชี่ยวชาญในการทำงานแล้ว คุณภาพชีวิตที่เป็นปัญหาจากการไม่เข้าใจในระบบการทำงานก็จะน้อยลง

๒) อุปสรรคด้านการเข้าถึงงานที่มีคุณภาพดีรายได้สูง

อุปสรรคด้านงานที่มีรายได้สูงต่อแรงงานลาวเนื่องจากหางานใดที่คนไทยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล หรือแม้แต่ต่างจังหวัดต้องการทำงานหรือสงวนไว้เฉพาะคนไทย แรงงานลาวก็จะโดนปิดกั้นหรือไม่สามารถเข้าถึงงานประเภทดังกล่าวนี้ได้ ทำให้ขาดโอกาสในการเข้าถึงงานที่มีรายได้สูงกว่าการใช้แรงงานธรรมดา ทำให้มีความจำเป็นต้องทำงานเพียงใช้แรงงาน หรืองานใดที่คนไทยไม่ต้องการทำเท่านั้น เช่น งานก่อสร้าง งานเกษตร งานในโรงงานอุตสาหกรรม งานประมงหรืองานที่มีอันตรายมาก ๆ

๓) อุปสรรคด้านกฎหมายระหว่างประเทศ

กฎหมายระหว่างประเทศเรื่องการทำงานมีข้อจำกัดให้คนลาวในประเทศไทยมีอิสระได้พอประมาณ มีสิทธิและเสรีภาพน้อยกว่าคนไทยในบางเรื่อง เช่น การครอบครองปัจจัยการผลิต การครอบครองที่ดินหรือการถือหุ้น จึงทำให้การพัฒนารายได้นอกเหนือจากการใช้แรงงานจึงยังมีข้อจำกัดอยู่มาก ปัญหาดังกล่าวนี้อาจหมดไปเมื่อเกิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนหรือเออีซีอย่างสมบูรณ์

๔) ปัญหาด้านเชื้อชาติหรือชนชาติ

แรงงานลาวในสายตาคนไทยอาจเป็นเพียงชนชั้นลำดับรอง ๆ ลงไป ในบางกรณีอาจถูกมองว่าเป็นต่างด้าวและอาจถูกดูหมิ่นเหยียดหยามเกี่ยวข้องกับเชื้อชาติหรือชนชาติ (แต่กรณีดังกล่าวนี้ในปัจจุบันก็มีจำนวนน้อยกว่าในอดีตที่ผ่านมา)

๕.๒ ข้อเสนอแนะ

๕.๒.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบคุณภาพชีวิตของแรงงานและปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพ ชีวิตของแรงงาน ซึ่งข้อมูลเหล่านี้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการทำความเข้าใจถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของแรงงานต่างชาติเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนกำหนดนโยบายปรับปรุง ส่ง เสริมให้แรงงานต่างชาติมีคุณภาพชีวิตที่ดี

๒) กระทรวงแรงงานควรมีการสอดส่องดูแลแรงงานให้มากยิ่งขึ้น ให้นายจ้างปฏิบัติตามสวัสดิการที่กฎหมายกำหนดไว้ในเรื่องการเจ็บป่วย การได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้หรือเสียชีวิตเนื่องจากการทำงาน เมื่อผู้ประกอบการได้ดำเนินการให้แก่แรงงาน รัฐควรมีการส่งเสริมสถานประกอบการการให้ทุนประโยชน์แก่ธุรกิจ เช่น การลดภาษี ส่งเสริมการลงทุนหรือการให้คำชมเชยให้แก่ผู้ประกอบการที่คำนึงถึงคุณภาพชีวิตของแรงงาน

๓) การได้รับประโยชน์จากระบบประกันสังคม แรงงานส่วนใหญ่ไม่ได้รับประโยชน์จากระบบประกันสังคม แบบแผนของลักษณะการจ้างงานของแรงงาน ซึ่งต้องหมุนเวียนเข้าออกไม่ใช่คน งานประจำ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ควรหารูปแบบที่เหมาะสมสำหรับแรงงานให้ได้รับประโยชน์จากระบบประกันสังคม

๕.๒.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๑) นายจ้างควรมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านจิตใจของแรงงานให้ดีขึ้น โดยมีการดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา มีการปฏิบัติศาสนกิจและให้แรงงานได้เข้าร่วมกิจกรรมตามประเพณีท้องถิ่น เช่น การสวดมนต์ไหว้พระ การนั่งสมาธิ

๒) นายจ้างควรมีการแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวในการอยู่ในประเทศไทย ซึ่งแนวทางปฏิบัติที่ใช้ในการประกอบอาชีพ การปรับตัวที่ดีจะส่งผลให้คุณภาพชีวิตของแรงงานดีขึ้น

๓) นายจ้างควรให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการนำแรงงานต่างด้าวไปขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

๕.๒.๓ ข้อเสนอแนะแนวทางการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณภาพชีวิตของแรงงานลาวในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแนวทางให้ผู้สนใจได้นำไปศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

๑) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างคุณภาพชีวิตของแรงงานไทยและคุณภาพชีวิตแรงงานต่างชาติที่มีปัจจัยด้านต่างๆเหมือนกันเพื่อเป็นภาพสะท้อนแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่จะสามารถนำผลการวิจัยเหล่านี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์

๒) ควรมีการศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตแรงงานต่างชาติ เช่น การเห็นคุณค่าในตัวเอง เพื่อให้เห็นภาพรวมที่ชัดเจนขึ้น และสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการช่วยเหลือแรงงานต่างชาติเพิ่มมากขึ้น

๓) เนื่องจากงานวิจัยในเรื่องคุณภาพชีวิตของแรงงานลาวเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ซึ่งเท่าที่ผู้วิจัยได้ค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของแรงงานลาว ยังไม่ค่อยมีผู้ทำงานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของแรงงานลาวมากนัก แต่ผู้ที่สนใจจะทำงานวิจัยที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของแรงงานลาวสามารถจะนำข้อมูลไปปรับใช้ในการทำงานวิจัยในเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพหรือเชิงผสมตามความเหมาะสมของงานวิจัย